

1040

ผลของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
ต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทยที่เกี่ยวกับการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง

นายพรชัย ถาวรานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

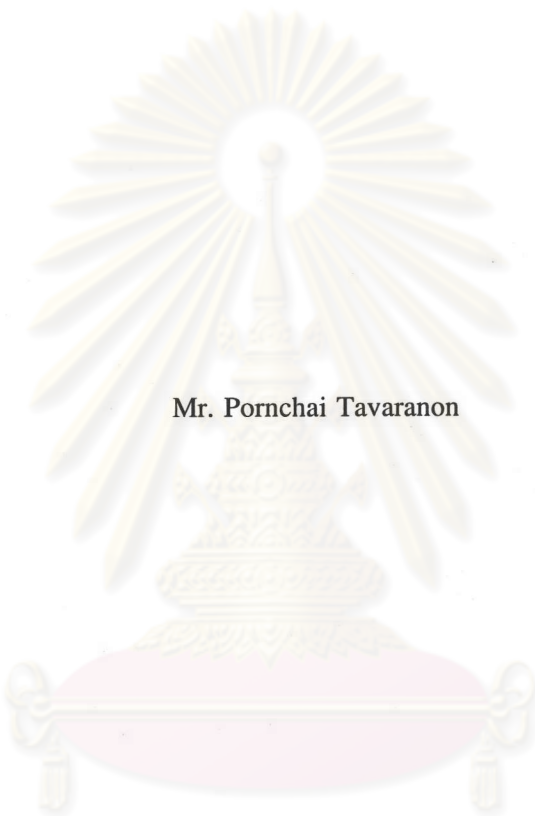
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2539

ISBN 974-634-122-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The effects of GATS on Thai economic law
concerning maritime transport and auxiliary services

Mr. Pornchai Tavaranon

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Laws

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-122-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทยที่เกี่ยวกับการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง

โดย นายพรชัย ถาวรานนท์

ภาควิชา นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์สมพร ไพลิน

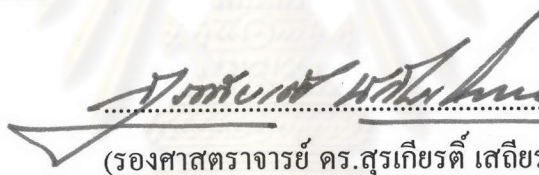

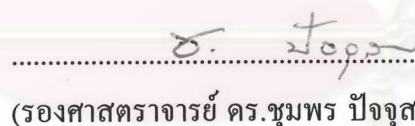
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุสุวรรณ)

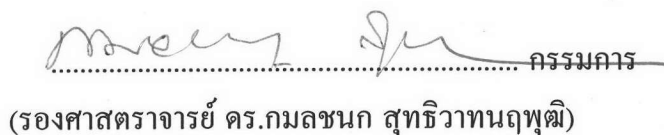
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์)

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์สมพร ไพลิน)

 กรรมการ
(อาจารย์ชันติ ไกรกาญจน์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชนก สุทธิวาหนฤพุฒิ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พรชัย ถาวรานนท์ : ผลของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทยที่
เกี่ยวกับการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง (THE EFFECTS OF GATS ON THAI
ECONOMIC LAW CONCERNING MARITIME TRANSPORT AND AUXILIARY
SERVICES) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์, อ. ที่ปรึกษาร่วม : สมพร ไพลิน,
165 หน้า. ISBN 974-634-122-7

ผลของการที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกของ WTO รวมทั้งลงนามให้สัตยาบันข้อตกลงว่าด้วย
การค้าบริการ (GATS) ทำให้ประเทศไทยมีพันธะผูกพันที่จะต้องเปิดเสรีทางการค้าด้านบริการต่าง ๆ ซึ่ง
ในการนี้มีบริการประเภทการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วย การเปิดเสรีการค้าบริการการ
ขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้องภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการของไทยจะต้องพิจารณาถึงข้อ
จำกัดในการประกอบธุรกิจตามที่กฎหมายไทยกำหนดไว้ซึ่งการประกอบธุรกิจจะเริ่มตั้งแต่การเป็นผู้
ประกอบการขนส่งทางทะเล การให้บริการเป็นผู้รับจัดการขนส่งทางทะเล การจัดการเกี่ยวกับเรือ การ
บริการเครื่องช่วยเดินเรือ การนำร่อง การลากจูงเรือ การบริการท่าเรือ การบรรทุกขนถ่ายสินค้าขึ้นจากเรือ
การบริการคลังสินค้า การบริการพิธีการศุลกากร การบริการรับน้ำสกปรกจากเรือ การตรวจเรือ การ
บริการอยู่เรือ และการบริการซ่อมบำรุงรักษาเรือ บริการทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะอยู่ภายใต้การควบคุมของ
กฎหมายภายในของไทย ซึ่งถ้ากฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจในเรื่องนั้น ๆ ห้ามคนต่างด้าวเป็นผู้
ประกอบการ การเปิดเสรีก็จะกระทำไม่ได้ และในกรณีนี้ประเทศไทยมีพันธะผูกพันตามกฎหมายระหว่าง
ประเทศ คือ ข้อตกลง GATS ที่จะต้องเปิดเสรีการค้าบริการขนส่งทางทะเลก็จะทำให้ประเทศไทยปฏิบัติ
การที่ไม่สอดคล้องกับพันธะผูกพันนั้น ในกรณีดังกล่าวนี้วิธีการหนึ่งที่จะเป็นทางออกที่ดีถ้าประเทศไทย
ต้องการปฏิบัติตามพันธะผูกพันในการเปิดเสรีการค้าบริการจะต้องทำการแก้ไขกฎหมายภายในให้รองรับการ
เปิดเสรีดังกล่าว นอกจากกฎหมายภายในแล้ว สนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมี
อยู่ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางทะเลเฉพาะที่ขัดกับข้อตกลง GATS อันได้แก่ ข้อตกลงระหว่างไทยกับจีน ไทย
กับเวียดนาม และไทยกับสหรัฐ ซึ่งข้อตกลง 2 ฝ่ายดังกล่าวนี้จะต้องทำการแก้ไขหรือยกเลิกเพื่อให้สอดคล้อง
กับพันธะกรณีตามข้อตกลง GATS ด้วยเช่นกัน

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....253๘

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C570627 : MAJOR LAW
KEY WORD: GATS / MARITIME / TRANSPORT

PORNCHAI TAVARANON : THE EFFECTS OF GATS ON THAI ECONOMIC LAW CONCERNING MARITIME TRANSPORT AND AUXILIARY SERVICES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. CHUMPHORN PACHUSANOND, DOCTEUR EN DROIT, ARCHAN SOMPORN PAISIN, 165 pp. ISBN 974-634-122-7

Since Thailand ratified the General Agreement on Trade in Services and became a member of WTO, Thailand has an obligation to liberalize progressively trade in services and one of them is maritime transport and its auxiliary services. Consequently business restrictions should be removed under GATS requirements. According to our research, a number of Thai legislations prohibit the aliens to carry on some kinds of business relating to maritime services such as freight forwarding services, port's captain services, pilotage, etc. Therefore that such legislations should be improved and amended under GATS obligations. Besides any kind of agreements concluded between Thailand and the other countries on this matter should be reviewed in order to respond the GATS requirements.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิสิต.....*Uthorn*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อ. ธีรพงศ์*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*อ. ปาน ใจดี*

กิตติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณในความช่วยเหลือของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บึงจุสานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, อาจารย์สมพร ไพสิน, อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์, รองศาสตราจารย์ ดร. กมลชนก สุทธิวาทนฤพุฒิ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านในการเป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำพร้อมทั้งตรวจร่างวิทยานิพนธ์จนกระทั่งสามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นรูปเล่ม และผู้เขียนขอขอบพระคุณในความช่วยเหลือและให้กำลังใจจากเพื่อน ๆ ทุกท่าน ซึ่งความช่วยเหลือและกำลังใจของทุก ๆ ท่านทำให้ผู้เขียนสามารถอดทนและมีกำลังใจทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จและลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และครอบครัวที่ได้อุปการะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในทุกด้านตลอดมา ความดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนขอมอบให้แก่บิดา-มารดา-ครอบครัว และท่านอาจารย์ทุกท่าน และแก่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันที่ให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เขียนตลอดมา

พรชัย ถาวรานนท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
วิธีการวิจัยและขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	9
บทที่ 2. การค้าบริการและรูปแบบการบริการของไทยทางด้านบริการขนส่งทางทะเล	10
ประเภทธุรกิจของการขนส่งทางทะเลและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. ความหมายและประเภทการให้บริการในการขนส่งทางทะเล.....	11
1.1 ความหมายของการขนส่งทางทะเล.....	12
1.2 ขอบเขตของการขนส่งทางทะเล.....	13
2. ลักษณะของการให้บริการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้องของ ไทย กับลักษณะของการให้บริการขนส่ง ทางทะเล และบริการที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ใน Central Products Classifications ในการเจรจาเปิดเสรีการ ค้าบริการ	14

2.1 บริการขนส่งทางทะเล.....	16
2.2 บริการของเรือจร.....	20
2.3 บริการจัดการเกี่ยวกับเรือ.....	23
2.4 บริการเครื่องช่วยเดินเรือ.....	24
2.5 บริการนำร่อง.....	25
2.6 บริการลากจูงเรือ.....	27
2.7 บริการทำเรือ.....	28
2.8 บริการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าขึ้นจากเรือ.....	31
2.9 บริการคลังสินค้า.....	37
2.10 บริการพิธีการศุลกากร.....	39
2.11 บริการรับน้ำสกปรกจากเรือ.....	42
2.12 บริการตรวจเรือ.....	43
2.13 บริการอยู่ต่อเรือและตรวจซ่อมบำรุงรักษาเรือ.....	47
3. วิธีการเข้าสู่ตลาดค้าบริการด้านการขนส่งทางทะเลตามข้อตกลงว่าด้วย การค้าบริการ.....	50
3.1 การขนส่งทางทะเล.....	51
3.1.1 บริการสายการเดินเรือประจำ.....	51
3.1.2 บริการเรือจร.....	52
3.1.3 บริการบริหารจัดการขนส่งระหว่างประเทศ.....	52
3.2 บริการเครื่องช่วยเดินเรือ.....	52
3.3 บริการนำร่อง.....	52
3.4 บริการลากจูงเรือ.....	53
3.5 บริการทำเรือ.....	53
3.6 บริการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าขึ้นจากเรือ.....	53
3.7 บริการคลังสินค้า.....	53
3.8 บริการพิธีศุลกากร.....	54
3.9 บริการรับน้ำสกปรกจากเรือ.....	54
3.10 บริการจดทะเบียนเรือ.....	54

3.11 บริการซ่อมเรือและต่อเรือ.....	55
4. กฎหมายไทยที่ควบคุมการประกอบการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง.....	55
4.1 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการเดินเรือ.....	55
4.2 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการเป็นผู้ให้เช่าเรือ.....	56
4.3 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการเป็นผู้รับจัดการขนส่งระหว่างประเทศ.....	57
4.4 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการบริการจัดการเกี่ยวกับเรือ.....	58
4.5 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการเครื่องช่วยเดินเรือ.....	58
4.6 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการนำร่อง.....	59
4.7 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการลากจูงเรือ.....	59
4.8 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการท่าเรือ.....	59
4.9 กฎหมายที่ควบคุมการบริการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าขึ้นจากเรือ.....	60
4.10 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการคลังสินค้า.....	61
4.11 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการพิธีการศุลกากร.....	62
4.12 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการบริการรับน้ำสกรปรกจากเรือ.....	62
4.13 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการเป็นผู้ตรวจเรือ.....	62
4.14 กฎหมายที่ควบคุมการประกอบการอู่ต่อเรือและตรวจซ่อมบำรุงรักษาเรือ.....	64
บทที่ 3. ข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) และความสัมพันธ์ที่มีผลนำมาใช้กับการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง.....	66
ประวัติความเป็นมาเรื่องข้อตกลงทั่วไปเกี่ยวกับการค้าบริการ.....	66
หลักการสำคัญของข้อตกลงที่นำมาใช้กับการค้าบริการ.....	70
ข้อผูกพันทั่วไปของข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการที่นำมาพิจารณากับการประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง.....	78
1) หลักกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation Treatment).....	79

1.1) การปฏิบัติอย่างชาติที่ได้อ่อนนุเคราะห์ยิ่งแก่บริการประเภท การขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง.....	83
2) หลักกฎหมายว่าด้วยความโปร่งใส (Tranparency).....	84
2.1) ความโปร่งใสที่นำมาใช้กับการประกอบการขนส่งทางทะเล และบริการที่เกี่ยวข้อง.....	86
3) หลักว่าด้วยกฎหมายภายใน (Domestic Regulation).....	87
3.1) กฎระเบียบภายในของการประกอบการขนส่งทางทะเลและ บริการที่เกี่ยวข้อง.....	89
4) หลักการผูกขาด (Monopolies and Exclusive Services Provider).....	90
4.1) การผูกขาดการขนส่งทางทะเล.....	92
5) หลักกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (Government Procurement).....	93
5.1) การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐที่มีต่อการให้บริการขนส่งทางทะเลและ บริการที่เกี่ยวข้อง.....	95
6) หลักการอุดหนุน (Subsidies).....	95
6.1) การให้การอุดหนุนแก่บริการขนส่งทางทะเล.....	98
7) การเข้าสู่ตลาด (Market Access).....	100
7.1) การเข้าสู่ตลาดของบริการประเภทการขนส่งทางทะเลและ บริการที่เกี่ยวข้อง.....	103
8) หลักกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment).....	104
8.1) การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติของบริการประเภทการขนส่ง ทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง.....	107
 บทที่ 4. ผลของหลักกฎหมายใน GATS ต่อกฎหมายเศรษฐกิจไทยด้านการขนส่ง ทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้อง.....	 108
ผลกระทบจากกฎหมายเศรษฐกิจไทยด้านการให้บริการขนส่งทางทะเล และบริการที่เกี่ยวข้องต่อกฎหมายของ GATS.....	108

1. หลัก Most-Favoured-Nation (MFN) ที่มีผลกระทบต่อบริการ ขนส่ง	
ทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้องและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง.....	111
1.1 การประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเล.....	111
2. หลัก National Treatment (NT) และ Market Access ที่มีผลกระทบต่อ บริการขนส่งทางทะเลและบริการที่เกี่ยวข้องและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง	123
2.1 การประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเล.....	124
2.2 การประกอบธุรกิจเป็นผู้รับจัดการขนส่ง.....	126
2.3 การประกอบธุรกิจบริการพิธีการของศุลกากรและตัวแทนเรือ.....	128
2.4 การประกอบธุรกิจอยู่เรือ.....	129
2.5 การประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเลภายในอาณาเขตน่านน้ำไทย.....	130
2.6 การประกอบธุรกิจคลังสินค้า.....	131
2.7 การประกอบธุรกิจบริการขนถ่ายสินค้าขึ้นจากเรือ.....	133
2.8 การประกอบธุรกิจรับน้ำสกปรกจากเรือ.....	134
2.9 การประกอบธุรกิจให้บริการจัดการเกี่ยวกับเรือ.....	135
3. หลัก Transparency ที่มีผลกระทบต่อบริการขนส่งทางทะเลและบริการ ที่เกี่ยวข้องและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง.....	136
3.1 การประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเล.....	140
3.2 การประกอบกิจการท่าเรือ.....	140
4. หลัก Monopolies ที่มีผลกระทบต่อบริการขนส่งทางทะเลและบริการ ที่เกี่ยวข้องและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง.....	141
4.1 การประกอบกิจการท่าเรือ.....	141
4.2 การประกอบธุรกิจบริการนำร่อง.....	144
4.3 การประกอบธุรกิจบริการตรวจเรือ.....	145
5. หลัก Subsidies ที่มีผลกระทบต่อบริการขนส่งทางทะเลและบริการ ที่เกี่ยวข้องและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง.....	146
5.1 การประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเล.....	147

6. หลัก Domestic Regulation ที่มีผลกระทบต่อบริการขนส่งทางทะเลและ บริการที่เกี่ยวข้องและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง.....	148
6.1 การประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเล.....	149
7. หลัก Government Procurement ที่มีผลกระทบต่อบริการขนส่งทางทะเล และบริการที่เกี่ยวข้องและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง.....	150
7.1 การประกอบธุรกิจขนส่งทางทะเล.....	150
บทที่ 5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	153
รายการอ้างอิง.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	165

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย